

4. ระบุทักษะ หรือ กิจนิสัยที่ไม่ดี และ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งนักเรียนไม่ควรรับเข้าไว้หรือพัฒนาขึ้นจนเป็นนิสัยประจำตัว

ตัวอย่าง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนยกตัวอย่างประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรปได้ไม่น้อยกว่า 5 ประเทศ
2. นักเรียนสรุปสาเหตุของสงคราม “ฟอล์กแลนด์” ได้อย่างถูกต้อง
3. หลังจากเรียนเรื่องอารยธรรมเมโสโปเตเมียแล้ว นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะหรือยกตัวอย่างอารยธรรมของชาวสุเมเรียน บาบิโลเนียน หรือฟินิเซียน ได้
4. เมื่อกำหนดแผนที่โครงร่างอาณาจักรสุโขทัยให้ นักเรียนสามารถระบุเมืองสำคัญได้ถูกต้อง
5. นักเรียนอภิปรายแนวความคิดและหลักการของลัทธินิวตันได้

ข้อสังเกต¹ ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นนอกจากข้อความที่ระบุจะต้องแสดงถึงพฤติกรรมแล้ว ในบางกรณีจำเป็นต้องกำหนดสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่ให้เกิดมีพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย เช่น

เมื่อให้รายชื่อ.....(บุคคลสำคัญ).....นักเรียนสามารถ.....

(จำแนกตามผลงาน)

เมื่อให้ใช้แผนที่นักเรียนสามารถ.....

เมื่อไม่ให้ใช้เครื่องมือวัดนักเรียนสามารถ.....(ประมาณขนาดหน้าตัดพุทธรูป)

.....

ข้อเสนอแนะในการกำหนดสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม

1. กำหนดข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ แหล่งที่จะค้นคว้า หรือสิ่งอื่นใดก็ตามที่จะให้ใช้ได้ในการกระทำตามที่ระบุในจุดประสงค์
2. กำหนดข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ แหล่งที่จะค้นคว้า หรือสิ่งอื่นใดที่ไม่ให้เด็กใช้ในการกระทำตามที่ระบุในจุดประสงค์
3. เขียนสถานการณ์ที่เด็กอาจจะพบในชีวิตจริงให้หลาย ๆ สถานการณ์ ที่คาดว่าจะมีพฤติกรรมตามที่ระบุในจุดประสงค์

3. วิธีการกำหนด “เกณฑ์” (Criterion) มาตรฐาน หรือบรรทัดฐานของพฤติกรรม

¹ bid., pp. 4-5

ระบุเกณฑ์ มาตรฐาน หรือบรรทัดฐานที่ผู้สอนจะยอมรับว่าพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนนั้นเป็นที่พอใจ ใช้ได้ (Criteria of acceptable performance) หรือถือได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว

ตัวอย่าง เกณฑ์ หรือมาตรฐานที่ควรระบุไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เช่น

1. เวลา ในการทำแบบทดสอบ หรือข้อสอบอย่างพอเหมาะ กับจำนวนข้อ
2. กำหนดจำนวนต่ำสุด อย่างน้อย 3 ข้อ
3. กำหนดจำนวนคำตอบที่ถูกต้อง 3 ใน 5 ข้อ
4. กำหนดเปอร์เซ็นต์ หรืออัตราส่วนร้อยละ 80%
5. กำหนดลักษณะความถูกต้องแม่นยำ ถูกทั้งหมด ถูกทุกข้อ หรือ ถูกทุกครั้ง

ตัวอย่าง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายวิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง

2. สรุปสาเหตุของสงครามกืออิสรภาพในสหรัฐอเมริกาได้อย่างน้อย 3 ประการ

3. เมื่อเรียนเรื่องประเทศในแถบสแกนดิเนเวียแล้วนักเรียนสามารถยกตัวอย่าง

ได้ 3 ใน 5 ประเทศ

4. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ได้ถูกต้อง 80%

5. นักศึกษาสามารถเปลี่ยนจุดประสงค์ทั่วไปให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ได้อย่างถูกต้องทุกครั้งที่มีการทดสอบ

6. นักศึกษาสามารถเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหา

7. ภายหลังจากเรียนและฝึกทักษะการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว นักศึกษาสามารถจำแนกองค์ประกอบสำคัญในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

8. เปรียบเทียบความแตกต่างและข้อดีข้อบกพร่องระหว่างจุดประสงค์ทั่วไป กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้สาระครบถ้วนภายในเวลา 15 นาที

ข้อสังเกต¹ บรรทัดฐานของพฤติกรรม หรือเกณฑ์ที่จะยอมรับว่าพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกนั้นถูกต้องแม่นยำเพียงใดจึงจะถือว่าใช้ได้ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดในการเขียน

¹ Ibid, pp. 5-6

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะผู้สอนหลาย ๆ คนรวมทั้งผู้เรียนจะสามารถรับรู้ได้ตรงกันว่าในการเรียนการสอนเรื่องนั้นวิชานั้น ผู้เรียนจะต้องทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใด ทุกฝ่ายก็จะได้มุ่งไปสู่จุดเดียวกัน เช่น

– ถ้าให้ชื่อประเทศสมาชิกองค์การนาโต นักเรียนสามารถเขียนได้ครบถ้วนภายใน 2 นาที

– สามารถบอกคุณลักษณะของ.....ได้อย่างน้อย 5 อย่าง

การกำหนดบรรทัดฐาน หรือเกณฑ์นี้อาจจะกำหนดได้หลายวิธี เช่น

1. กำหนดจำนวนค่าที่สุด เช่น

.....เรียงลำดับ.....(ชื่อประเทศตามอักษรนำ).....ได้อย่างถูกต้อง

.....เขียนชื่อเมืองหลวงสำคัญของโลกได้ถูกต้อง 10 ประเทศ

.....แยกสาระสำคัญของเรื่องได้ 3 ประเด็น

2. กำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์หรือเป็นส่วน เช่น

.....เขียนชื่อเลขธิการสหประชาชาติทั้งหมด ได้ถูกต้อง 100%

.....บอกได้ว่าจุดประสงค์ใดเป็น “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” ได้ 80%

จากจุดประสงค์ในแบบฝึกทักษะ 50 ข้อ

3. กำหนดเป็นช่วงที่ใกล้เคียงกับเกณฑ์ เช่น

.....ถูกต้องเกือบ.....เปอร์เซ็นต์

.....ผิดพลาดได้ไม่เกิน.....3 ข้อ

4. กำหนดลักษณะของงานที่ทำสำเร็จ เช่น

.....เป็นพจนานุกรมภาพ หรือนิทรรศการประวัติศาสตร์ที่ครอบคลุม

ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

.....ลงตำแหน่งเฉพาะเมืองหลวงสำคัญของโลก

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ บางครั้งในบางจุดประสงค์ก็อาจมีเพียงองค์ประกอบเดียว หรือ 2 องค์ประกอบ และองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างยิ่งจะขาดเสียมิได้ คือ “องค์ประกอบที่ 1” นั่นคือ ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทุกครั้งจะต้องระบุ พฤติกรรม หมายถึงว่า จะต้องระบุว่าให้ผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง ส่วนองค์ประกอบที่ 2 คือ สถานการณ์ หรือ เงื่อนไข หรือสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดพฤติกรรมนั้น หากไม่มีกรณีที่จะต้องสร้างสถานการณ์ใหม่ ก็มักจะถือว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบเรื่องนั้น ๆ

แล้ว จะทำอย่างนั้นอย่างนี้ได้เป็นสถานการณ์ปกติ จึงมักไม่เขียนไว้ในจุดประสงค์ทุก ๆ ข้อ มักจะเขียนว่า

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนจะสามารถทำสิ่งต่อไปนี้ได้

1.
2.
3.

ฯลฯ

สำหรับองค์ประกอบที่ 3 คือเกณฑ์นั้นเพื่อให้การวัดผลประเมินผลเข้าใจได้ตรงกัน มักจะต้องกำหนดไว้ด้วย อาจกำหนดโดยวิธีใดวิธีหนึ่งใน 4 วิธีนั้น ในแต่ละข้อได้ไม่จำเป็นต้องยึดวิธีเดียวตลอดไป ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของงานหรือพฤติกรรมที่กำหนด

ประเภทของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) นักการศึกษาคนสำคัญผู้ซึ่งได้กำหนด "Taxonomy of Educational Objectives" ได้จำแนกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลังการเรียนรู้ไว้เป็น 3 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมทางพุทธิศึกษา (Cognitive Domain) หรือพุทธิพิสัย

พฤติกรรมประเภทนี้ ได้แก่การเปลี่ยนแปลง ก้าวหน้า และพัฒนาทางด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ตัวอย่าง นักเรียนเมื่อแรกเข้าเรียนยังไม่รู้หนังสือ ต่อมาเมื่อเข้าเรียนเกิดการเรียนรู้ก็สามารถอ่าน เขียน ทำเลขได้ และมีความรู้ความคิด และความเข้าใจในวิทยาการหลาย ๆ แขนง

2. พฤติกรรมทางเจตคติศึกษา (Affective Domain) หรือจิตพิสัย

พฤติกรรมประเภทนี้ ได้แก่การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ความพอใจ การยอมรับ การสร้างค่านิยม (Valuing) การจัดรวบรวม (Organizing)

ตัวอย่าง นักเรียนเมื่อได้เรียนเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และดนตรี แล้วเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วรรณคดี และดนตรี

นักเรียนได้เรียนรู้.....แล้วเกิดความรู้สึกจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มากยิ่งขึ้น

3. พฤติกรรมทางทักษะศึกษา (Psychomotor Domain) หรือทักษะพิสัย

พฤติกรรมประเภทนี้ ได้แก่การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการทางด้านทักษะ ความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ได้แก่ การเขียนการพูด การแสดงท่าทาง การใช้สื่อการสอน การดำเนินกิจกรรม การวาดการแต่งคำประพันธ์ การแก้ปัญหา การเสริมกำลังใจ การฝึกสอน การเตรียมบทเรียน การเขียนกระดานดำ การแสดงกิจกรรมเข้าจังหวะ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ

ตัวอย่าง เมื่อนักศึกษาผ่านการฝึกทักษะการเขียนกระดานดำแล้ว สามารถเขียนกระดานดำได้ดีและถูกต้อง

นักศึกษาได้เรียนรู้.....แล้วสามารถวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำเป็นจะต้องวัดตามจุดประสงค์ (Objectives) และควรจะต้องให้ครอบคลุมพฤติกรรมหลายระดับประกอบด้วย

1. ขั้นให้เกิดความรู้ (Knowledge)
2. ขั้นให้เกิดความเข้าใจ (Comprehension or Understanding)
3. ขั้นให้นำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้ (Application)
4. ขั้นให้คิดวิเคราะห์ (Analysis)
5. ขั้นให้คิดสังเคราะห์หรือริเริ่มสร้างสรรค์ (Synthesis or Creative)
6. ขั้นให้ประเมินค่าได้ (Evaluation)

ตารางแสดงระดับและแนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ที่	ระดับพฤติกรรม	แนวทางและคำแสดงการกระทำ (Action Words)
1.00	ด้านความรู้-ความจำ (Knowledge) 1.10 ความรู้เกี่ยวกับความจริง 1.11 ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ 1.12 ความรู้เกี่ยวกับความจริงเฉพาะอย่าง	- บอกความหมาย ให้นิยาม บอกคำจำกัดความ - บอกลักษณะ ให้ระบุชื่อ บอกชื่อ บอกวันบอกสถานที่ บอกเหตุการณ์

ที่	ระดับพฤติกรรม	แนวทาง และคำแสดงการกระทำ (Action Words)
	1.20 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ 1.21 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน 1.22 ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม 1.23 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนก 1.24 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ 1.25 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธี	- บอกหลักการ กฎ ระเบียบ แบบอย่าง ลักษณะ สัญลักษณ์ - บอกการกระทำ กระบวนการ ขั้นตอน พฤติการณ์ การพัฒนา ความสัมพันธ์ ผลกระทบ ผลสะท้อน อิทธิพลของ... วิวัฒนาการ - บอกชนิด ประเภท จำแนก แจกแจง จัดประเภท - บอกเกณฑ์ ข้อตกลง ข้อกำหนด องค์ประกอบ - บอกวิธี เทคนิค วิธีใช้ การใช้ วิธีปฏิบัติ
2.00	ด้านความเข้าใจ (Comprehension) 2.10 การแปลความ 2.20 การสรุปความ 2.30 การขยายความ	- แปลความหมาย คำศัพท์ ข้อมูล แนวคิด ให้ความหมาย (ด้วยคำพูดของตนเอง) เล่า (ใหม่) - สรุป ดีความ เรียงลำดับ (ใหม่) บอก ทิศนะ บอกความ (ข้อ) แตกต่าง จำแนก วาด อธิบาย แสดง (สาริต) - คาดคะเน อ้างสรุป สรุป ทำนาย พยากรณ์ ตัดสิน ขยาย ต่อเติม เขียน เพิ่ม
3.00	ด้านการนำไปใช้ (Application)	- นำเอา...ไป...ให้สัมพันธ์ เลือก พัฒนา จัด ใช้ เลือก

ที่	ระดับพฤติกรรม	แนวทางและคำแสดงการกระทำ (Action Words)
4.0	<p>ด้านการวิเคราะห์ (Analysis)</p> <p>4.10 วิเคราะห์ความสำคัญ</p> <p>4.20 วิเคราะห์การจำแนก</p> <p>4.30 วิเคราะห์หลักการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>ชี้บ่งส่วนที่สำคัญที่สุด</i> จำแนกหลักการที่สำคัญ วิเคราะห์ความจำเป็นขององค์ประกอบ - <i>บอกผล</i> ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกี่ยวข้อง ผลสะท้อน เปรียบเทียบบรรยาย (เหตุ) และผล อธิบายความสัมพันธ์ - <i>บอกข้อดีและข้อเสีย</i> ของจุดประสงค์ บรรยายหลักการ จัดประเภทตามหลักการ
5.0	<p>ด้านการสังเคราะห์ (Synthesis)</p> <p>5.10 สังเคราะห์ข้อความ</p> <p>5.20 สังเคราะห์แผนงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>เขียนโครงสร้าง</i> เขียนแบบ ออกแบบ แต่งเรื่อง - <i>วางแผน</i> วางเป้าหมาย กำหนดจุดประสงค์ ผลิต วางแบบ วางหลัก กำหนดวิธี
6.0	<p>ด้านการประเมินค่า (Evaluation)</p> <p>6.10 ประเมินค่าจากเกณฑ์ภายนอก</p> <p>6.20 ประเมินค่าจากเกณฑ์ภายใน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>ตัดสิน</i> <i>โต้แย้ง</i> พิจารณา <i>เปรียบเทียบ</i> - <i>ตัดสิน</i> พิจารณา <i>เปรียบเทียบ</i>

หลักการกำหนดพฤติกรรมกรรมการแสดงออกในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากหลักการ “Taxonomy of Educational Objectives” ซึ่ง เบนจามิน เอส บลูม ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียน และได้จำแนกพฤติกรรมกรรมการแสดงออก ซึ่งเป็นแนวทางหรือสิ่งที่ควรวัดการเปลี่ยนแปลงภายหลังการเรียนรู้ โดยจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ทางสติปัญญา (Cognitive Domain)
2. พฤติกรรมการเรียนรู้ทางเจตคติ (Affective Domain)
3. พฤติกรรมการเรียนรู้ทางทักษะ (Psychomotor Domain)

ดังนั้นแนวทางการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่สามารถทดสอบได้ หรือสังเกตการเปลี่ยนแปลงได้ จึงอาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. พฤติกรรมประเภทการอธิบายหรือบรรยาย (Verbal-VB.)

พฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้านนี้ได้แก่ การอธิบาย บรรยาย เกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ แนวความคิด หลักการ แนวทาง แนวเรื่อง แบบรูป และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้อย่างมีความหมาย

ตัวอย่าง บรรยายลักษณะมหาบุรุษ และ ยกตัวอย่างได้

2. พฤติกรรมประเภทการจัดจำแนก (Discrimination-DC.)

พฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้านนี้ได้แก่ การจำแนกให้เห็นความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ความเหมือน หรือความสัมพันธ์กันของสิ่ง บุคคล เหตุการณ์ หรือลักษณะต่างๆ

ตัวอย่าง บอกองค์ประกอบของชุดการสอนได้

บอกความแตกต่างระหว่างจุดประสงค์ทั่วไป กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้

จำแนกประเทศในทวีปยุโรปตามลักษณะภูมิประเทศได้

3. พฤติกรรมประเภทแสดงการกระทำอย่างมีทักษะ (Motor-performance-MP.)

พฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้านนี้ได้แก่ ทักษะของการกระทำกิจกรรม

ตัวอย่าง แสดงการจัดนิทรรศการได้

จัดทำพจนานุกรมภาพประวัติศาสตร์ได้

สร้างชุดการสอนได้

ประกอบกิจกรรม (ตามลำดับขั้น) ในศูนย์การเรียนรู้ได้

การนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้¹

ในการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้นั้น ก่อนอื่นผู้สอนจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าตั้งแต่ก่อนเริ่มเรียนว่า ในการเรียนรายวิชานั้น ๆ ผู้สอนหวังว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง และเกณฑ์ที่จะตัดสินว่าเป็นที่พอใจนั้นคืออย่างไร และหากเป็นไปได้ควรจะบอกให้เด็กทราบว่าจุดประสงค์ต่าง ๆ นั้น จะประเมินผลด้วยวิธีใด ระยะเวลาประมาณเมื่อใด เช่น จะให้เขียนรายงานกี่ฉบับ จะสอบย่อยกี่ครั้ง มีงานมอบหมายให้ทำกี่ครั้ง

สำหรับจุดประสงค์ในส่วนที่จะต้องประเมินผลโดยข้อสอบนั้น ผู้สอนจะกำหนดไว้ว่าในแต่ละจุดประสงค์นั้นจะใช้ข้อสอบกี่ข้อ แต่ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้เด็กทราบ สิ่งสำคัญก็คือข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องพิจารณาให้ถ่องแท่ว่าเป็นข้อสอบที่วัดพฤติกรรมนั้น ๆ จริง และเมื่อผลการสอบออกมาแต่ละครั้ง ควรจะแจ้งให้เด็กทราบว่า เด็กแต่ละคนผ่านจุดประสงค์ใดแล้วบ้าง อะไรที่ยังบกพร่อง เด็กจะได้ทบทวนหรือศึกษาเพิ่มเติม หรือครูอาจสอนซ่อมเสริมให้ หรือจัดเด็กคนที่รู้เรื่องนั้นดีช่วยอธิบายให้

การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ต้องพิจารณาว่าจะเขียนไว้เพื่ออะไร ถ้าระบุสภาพของผู้เรียนเมื่อจบรายวิชา ก็ระบุพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดของรายวิชานั้น แต่ถ้าเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนแต่ละบท แต่ละหัวเรื่อง ควรเขียนพฤติกรรมระดับต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานต่อกัน ไว้สำหรับวัดเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

การวัดผลจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม²

เมื่อมีการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมแล้ว ครูจำเป็นต้องหากระบวนการวัดผลดูว่า นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ข้อสอบที่นำมาใช้วัดการบรรลุผลของวัตถุประสงค์ เรียกว่า ข้อสอบวัดเกณฑ์

ข้อสอบวัดเกณฑ์จึงแตกต่างจากข้อสอบสัมฤทธิ์ผล ในแง่ที่ว่า ข้อสอบสัมฤทธิ์สุ่มตัวอย่าง 25-30 เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อหา มาวัดความรู้ของผู้เรียน ส่วนข้อสอบเกณฑ์จะวัดทุกจุดของพฤติกรรมที่เราต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน ดังนั้นข้อสอบเกณฑ์จึงวัดจุดมุ่งหมายย่อยทุกข้อ โดยมีสิ่งที่ควรคำนึงดังนี้

1. ข้อสอบเกณฑ์ ต้องตั้งไว้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แต่ไม่ต้องเผยแพร่เกณฑ์ในข้อสอบ

¹ Ibid., p.7

² ชัยยงค์ พรหมวงศ์, รศ.ดร. และ คณะ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการศึกษาระดับอนุบาล. (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 83.

2. ข้อสอบเกณฑ์ ต้องวัดการกระทำประเภทเดียวกับที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กล่าวคือ เป็นการบรรยาย บอกความแตกต่าง หรือทักษะ เหมือนกัน

3. ครูอาจเขียนข้อสอบเกณฑ์ เป็นแบบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้ รวมทั้งการส่งงานให้เด็กปฏิบัติต่าง ๆ ด้วย

4. ครูจะใช้ข้อสอบเกณฑ์เป็น ข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ด้วย

ตัวอย่าง การวัดผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ตารางแสดงแนวทางการวัดผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ข้อที่	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อทดสอบ
1.	สรุปสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 1-2 ได้	- จงเปรียบเทียบสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 1-2 มาโดยละเอียด
2.	อธิบายวิวัฒนาการระบอบประชาธิปไตยของไทยได้	- ท่านมีความเข้าใจวิวัฒนาการการเมืองการปกครองของไทยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอย่างไร จงอธิบายมาโดยละเอียด
3.	บอกชื่อประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้ไม่น้อยกว่า 3 ชื่อ	- จงเขียนชื่อประเทศเพื่อนบ้านของไทยลงในแผนที่ตามหมายเลขที่กำหนดให้ให้ถูกต้อง
4.	เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง 80%	- จงเลือกขีด ✓ หน้าข้อที่เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5.	จำแนกองค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญกี่ประการ จงนำเสนอพร้อมทั้งจำแนกความสำคัญให้เห็นจริง

ข้อสังเกต ท่านคิดว่า “ข้อทดสอบแบบอิงเกณฑ์” เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่ได้คาดหวังไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้จริงหรือไม่? และควรส่งเสริมให้มีการนำไปใช้แพร่หลายเพียงใด?

กิจกรรม

แบบฝึกปฏิบัติการวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ 2

ครั้งที่

งานเดี่ยว.....

งานกลุ่ม.....

เรื่อง การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ชื่อนักศึกษา.....รหัสประจำตัว.....

1. จงเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) จากข้อความซึ่งเป็นจุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) ข้างล่าง (หมายเหตุ-จุดประสงค์ทั่วไป 1 ข้อ อาจเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้มากกว่า 1 ข้อ ก็ได้)

1. เพื่อให้เกิดความรักชาติ รักผืนแผ่นดินไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เข้าใจเหตุการณ์ ผลงานและความคิดที่มีคุณค่าของบรรพบุรุษไทยเกี่ยวกับการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น ตลอดจนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระประมุขแต่ละสมัยที่สามารถพัฒนาชาติให้อยู่รอดตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญ ภาคภูมิใจ และนิยมในเอกลักษณ์ของชาติไทย อันมีระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าและรับผิดชอบในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สะสมไว้

3. เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางประวัติศาสตร์มาใช้เป็นรากฐานในการพัฒนาตนเอง และสังคมในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนเป็นผู้มีวิจรรณญาณอันสุขุมรอบคอบ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลคุณธรรมและสันติวิธี

4. เพื่อให้สามารถแสวงหาและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ได้

5. เพื่อให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1.

.....

2.

.....
.....

3.

.....
.....

4.

.....
.....

5.

.....
.....

6.

.....
.....

7.

.....
.....

a.

.....
.....

8.

.....
.....

9.

.....
.....

10.

.....
.....

2. จงพิจารณาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือตัดทอน ข้อความซึ่งเป็นจุดประสงค์ทั่วไปของ “หลักสูตรประวัติศาสตร์” ข้างล่าง ให้เป็นข้อความที่มีลักษณะเฉพาะสมบูรณ์ในรูปแบบของ “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” (Behavioral Objectives)

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในความเจริญของโลกปัจจุบัน ซึ่งได้รับมรดกทางอารยธรรมและความก้าวหน้ามาจากอดีต

2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถวิเคราะห์ความเป็นมาในอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชาตินั้น

3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในวีรกรรมที่บรรพบุรุษไทยได้กระทำไว้ในอดีต เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนรู้สึกเสียสละและรู้จักหน้าที่

4. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมไทย อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เกิดความภาคภูมิใจ และต้องการธำรงรักษาไว้เป็นมรดกของชาติสืบไป

5. เพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในอดีตให้เชื่อมโยงมาถึงเหตุการณ์ของโลกปัจจุบันได้ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม อันจะนำไปสู่การดำรงอยู่ในสังคมด้วยดี

6. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ อันจะเป็นทางนำไปสู่สันติภาพถาวร

1.
.....
.....
.....

2.
.....
.....
.....

3.
.....
.....
.....

4.

.....
.....
.....

5.

.....
.....
.....

6.

.....
.....
.....

3. จงระบุค่าซึ่งชี้บ่งถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่ไม่สามารถ วัดหรือสังเกต (Test หรือ Observable) เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ชัดเจน (จึงไม่นิยมและไม่ควรเขียนในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

ตัวอย่าง - เข้าใจ

.....
.....
.....
.....

4. จงระบุค่าที่ชี้บ่งถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน (จึงเหมาะที่จะใช้ประกอบในการเขียนจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในรูปของ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม BO)

ตัวอย่าง บอก.....ได้ (3 ข้อจาก 5 ข้อ)

.....
.....
.....
.....

5. เนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงธนบุรี ควรกำหนด “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม”
อย่างไร จงเขียนมาเป็นข้อ ๆ ตามลำดับของเนื้อหา (Content) ที่ควรเขียน

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

.....

10.

.....

6. การเรียนประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 1-2 สำหรับนักเรียนไทย ควรกำหนด
“จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” ว่าอย่างไร จงเขียนเฉพาะจุดประสงค์สำคัญ มาเพียง 5 ประการ

1.

.....

2.

.....

3.

4.

5.

แบบทดสอบวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประวัติศาสตร์ 2
ภายหลังการเรียนเรื่อง “การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม”

ชื่อนักศึกษา..... รหัส.....

.....

1. การเรียนเรื่อง “การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” ในหัวข้อนี้ผู้เรียนและผู้สอนควร
ร่วมกันกำหนด “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” (Behavioral Objectives) ว่าอย่างไร? จงเขียน
มาให้ดูไม่น้อยกว่า 5 ข้อ

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

.....
.....
.....

2. ข้อความข้างล่างเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ซึ่งบ่งลักษณะสำคัญประกอบด้วยพฤติกรรม
(Behavior) เงื่อนไข (Condition) และเกณฑ์ (Criteria) จงจำแนกให้เห็นจริงโดยใช้สัญลักษณ์
ที่กำหนดให้

ส่วนที่เป็นพฤติกรรม ให้ใช้ ล้อมรอบข้อความ

ส่วนที่เป็นเงื่อนไข ให้ใช้ ขีดเส้นใต้ข้อความ

ส่วนที่เป็นเกณฑ์ ให้ใช้ ~~~~~ ขีดเส้นใต้ข้อความ

ตัวอย่าง

2.0 นักเรียนสามารถ บอก คุณลักษณะความเป็นมหาบุรุษของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ไม่น้อยกว่า 5 ข้อ

2.1 หลังการเรียนและฝึกปฏิบัติการ เรื่องการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว นักศึกษาสามารถเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องทุกครั้งที่มีการทดสอบ

2.2 ในการฝึกปฏิบัติการขณะเรียนวิธีการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนข้อความที่เป็นจุดประสงค์ทั่วไปให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง 8 ใน 10 ข้อ

2.3 หลังการไปทัศนศึกษาที่จังหวัดอยุธยา เมื่อภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521 นักศึกษาสามารถอธิบายขั้นตอนของการใช้เทคนิคการสอนแบบทัศนศึกษาได้อย่างถูกต้อง

2.4 เมื่อได้พิจารณาแผนผังแสดงการบรรเทาภัยระหว่างไทยกับพม่าในสงครามเก้าทัพแล้ว นักเรียนสามารถวิจารณ์ข้อบกพร่องของการกู้สงครามได้

2.5 นักเรียนสามารถเขียนแผนที่ประเทศไทยโดยใช้มาตราส่วน (Scale) 1 : 10000 ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา

2.6 นักเรียนสามารถทำแผนภูมิแสดงการเดินทางจากกรุงศรีอยุธยาไปทำสงครามยุทธหัตถีกับมหาอุปราชาได้

2.7 เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปค้นคว้าเรื่องการกู้อิสรภาพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นักเรียนสามารถเสนอเป็นรายงานการค้นคว้าได้ยาวถึง 15 หน้า การร่วมกันแสดงบรรณานุกรม การค้นคว้าได้อย่างถูกต้องด้วย

2.8 เมื่อได้ไปร่วมอภิปรายการแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อของไทยของโรงแรมนิวมรินทร์แล้ว นักศึกษาค้นพบข้อบกพร่องของการจัดอภิปรายในครั้งนี จึงประเมินผลและเสนอแนะข้อแก้ไขรวม 3 ข้อ

2.9 เมื่อครูสอนเรื่องการเมืองการปกครองของไทยในสมัยสุโขทัยแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามครูได้ถูกต้อง 3 ใน 5 ข้อ

2.10 นักศึกษาสามารถจำแนกประเภทของพฤติกรรมออกเป็นการบรรยายการจำแนกความแตกต่างและการแสดงการกระทำอย่างมีทักษะได้อย่างถูกต้อง

3. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้ใส่ BO (Behavioral Objectives) ลงหน้าข้อ ส่วนที่เป็นจุดประสงค์ทั่วไปให้ใส่ GO (General Objectives) ลงที่หน้าข้อ

- 3.1 เมื่อได้เรียนรู้เรื่องศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมของไทยสมัยสุโขทัยและอยุธยา นักเรียนตัดสินใจที่จะเลือกเรียนเป็นสถาปนิกในอนาคตอย่างแน่นอน
- 3.2 หลังจากการเรียนรู้เรื่อง “วิธีการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” แล้ว นักศึกษาสามารถเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสำหรับวิชาประวัติศาสตร์ ม.ศ.1 ได้อย่างถูกต้อง
- 3.3 ครูวัดพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงภายหลังการเรียน ด้วยการให้นักเรียนเขียนแผนผังการเดินทางของพม่าในสงครามเก้าทัพ
- 3.4 นักเรียนอภิปรายผลสะท้อนของการไปทัศนศึกษาประวัติศาสตร์ ณ เมืองโบราณ
- 3.5 นักเรียนรู้สึกลังเลใจซึ่งเนื้อหาการบรรยายเรื่อง “ประวัติและผลงานการกวียุคทองของไทย ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช” ของครูผู้สอนมาก
- 3.6 นักศึกษาสามารถจำแนกประเภทของจุดประสงค์ได้
- 3.7 การศึกษาแก้ไขจุดประสงค์ทั่วไป เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง 9 ใน 10 ข้อ
- 3.8 เมื่ออาจารย์อธิบาย แปลทางการอภิปรายกลุ่มแล้ว นักศึกษาก็ตอบมือให้อาจารย์ พร้อมกับตอบว่า “เข้าใจครับ”
- 3.9 นักเรียนลงมือจัดทำ “สมุดกิจกรรมการเรียนวิชาประวัติศาสตร์” ทันทีที่ครูให้คำแนะนำแล้ว
- 3.10 นักศึกษาสามารถบอกขั้นตอนของการฝึกนักเรียนให้เป็นคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

4. จงพิจารณาข้อความในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 แล้วเติม VB. (Verbal) – พฤติกรรมการบรรยาย, DC. (Discrimination) – พฤติกรรมการจำแนกความแตกต่าง, MP.(Motor-Performance) – พฤติกรรมการกระทำอย่างมีทักษะ ลงในช่องว่างหน้าข้อข้างล่าง

พฤติกรรมข้อ 2 เป็น	พฤติกรรมข้อ 3 เป็น
....2.11
....2.23.2
....2.33.3
....2.43.4
....53.5

.....2.63.6
.....2.73.7
.....2.83.8
.....2.9a..... 3.9
..... 2.10 3.10

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรูปแบบ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)

1.
2.
3.
4.
5.

5.2 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....